

Bruselj, 17. junij 2026
(OR. en)

10300/26

Medinstitucionalna zadeva:
2024/0319 (COD)

AGRI 465
AGRIORG 77
AGRIFIN 113
AGRILEG 155
CODEC 1115
PE 78

INFORMATIVNI DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi – izid prve obravnave v Evropskem parlamentu (Strasbourg, 15. do 18. junij 2026)

I. UVOD

Svet, Evropski parlament in Komisija so se v skladu z določbami člena 294 PDEU in Skupno izjavo o praktičnih ureditvah za postopek soodločanja¹ večkrat neformalno sestali, da bi dogovor o tem predlogu dosegli v prvi obravnavi.

¹ UL C 145, 30.6.2007, str. 5.

V zvezi s tem je predsednica Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (AGRI) Veronika VRECIŇOVÁ (ECR, CZ) v imenu odbora AGRI predstavila sporazumni predlog spremembe (predlog spremembe 149) navedenega predloga uredbe, za katerega je poročevalka Céline IMART (EPP, FR) pripravila osnutek poročila.

Dogovor o tem predlogu spremembe je bil dosežen na navedenih neformalnih sestankih. Drugih predlogov sprememb ni bilo.

II. GLASOVANJE

Poslanci in poslanke so na glasovanju na plenarnem zasedanju 16. junija 2026 sprejeli sporazumni predlog spremembe (predlog spremembe 149) navedenega predloga uredbe. Tako spremenjeni predlog Komisije predstavlja stališče Parlamenta v prvi obravnavi, ki je del zakonodajne resolucije iz priloge k temu dopisu².

Stališče Parlamenta odraža predhodni dogovor med institucijami, zato bi ga moral biti Svet pripravljen odobriti.

Akt bi bil nato sprejet v besedilu, ki ustreza stališču Parlamenta.

² V različici stališča Parlamenta iz zakonodajne resolucije so spremembe predloga Komisije označene na naslednji način: deli, ki so bili besedilu Komisije dodani, so označeni s ***kreplem in poševnim tiskom***, znak „■“ pa označuje črtano besedilo.

P10_TA(2026)0199

Krepitev položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. junija 2026 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi (COM(2024)0577 – C10-0209/2024 – 2024/0319(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2024)0577),
 - ob upoštevanju člena 294(2), člena 42, prvi odstavek, in člena 43(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C10-0209/2024),
 - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 27. marca 2025¹,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 14. maja 2025²,
 - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor na podlagi člena 75(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismu z dne 23. marca 2026, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 60 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A10-0161/2025),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju³;
 2. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga

¹ UL C, C/2025/2969, 16.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2969/oj>.

² UL C, C/2025/3479, 16.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3479/oj>.

³ To stališče nadomesti spremembe, sprejete 8. oktobra 2025 (Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0214).

bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;

3. naroči svoji predsednici, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji in nacionalnim parlamentom.

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi 16. junija 2026 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2026/... Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2021/2115 in (EU) 2021/2116 glede krepitve položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 42, prvi odstavek, in člena 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

■

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

¹ UL C, C/2025/2969, 16.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2969/oj>.

² UL C, C/2025/3479, 16.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3479/oj>.

³ Stališče Evropskega parlamenta z dne 16. junija 2026.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Kmetijski sektor, zlasti kmetje, **ki zagotavljajo prehransko varnost**, se sooča z vrsto izzivov. Pandemija COVID-19, **vse večja nestabilnost v svetovni trgovini, vse bolj ekstremni vremenski dogodki** in sedanja vojna agresija Rusije proti Ukrajini so povzročili doslej največje povečanje kmetijskih vhodnih stroškov, povezanih z energijo, in daljše obdobje visoke inflacije, kar je vplivalo na stroške kmetov in cene hrane. Hkrati si kmetje še naprej prizadevajo zagotoviti, da je njihova proizvodnja okoljsko bolj trajnostna. Tudi številni potrošniki, ki se že soočajo z višjimi življenjskimi stroški, vse pogosteje kupujejo in uživajo cenejša živila. **Ti dejavniki so** dodatno destabilizirali način porazdelitve dodane vrednosti vzdolž verige preskrbe z živilskimi proizvodi in povečali stopnjo negotovosti, v kateri so se znašli kmetje, zlasti tisti, ki kmetujejo na **malih in srednjih kmetijah**, kar je podžigalo proteste in nezaupanje. Zato je primerno sprejeti ukrepe za reševanje teh izzivov, da se ponovno vzpostavita **pravičnost in** zaupanje akterjev v verigo preskrbe z živilskimi proizvodi, **da se okrepi položaj kmetov in izboljša njihova pogajalska moč, tudi prek organizacij proizvajalcev in zadrug kot ustvarjalcev dodane vrednosti, ter da se zaščiti dohodke kmetov in poveča zaupanje mladih v poklic kmeta.**

- (2) ***Pri oblikovanju tržnih standardov v zvezi z označbo kraja kmetovanja in/ali porekla bi bilo treba posebno pozornost nameniti posebnemu kontekstu vsakega proizvoda in sektorja. Te označbe bi bilo treba določiti ob upoštevanju potrebe po boljšem izpolnjevanju pričakovanj glede preglednosti, tudi z označevanjem države porekla v skladu s pravili notranjega trga, njihovega pomena za potrošnike in strukture dobavne verige, pri čemer bi bilo treba upoštevati praktične posledice za gospodarske subjekte in potrebo po preprečevanju nepotrebne zapletenosti.***
- (3) Različni gospodarski subjekti v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, dejavni v različnih fazah proizvodnje, predelave, trženja, distribucije in maloprodaje, so razvili sheme in oznake za spodbujanje načinov poslovanja, ki zagotavljajo pravično porazdelitev dodane vrednosti kmetom ter ustvarjanje in ohranjanje kratkih dobavnih verig. Določitev minimalnih zahtev za uporabo neobveznih navedb, ki opisujejo te načine poslovanja, je potrebna za povečanje preglednosti in zanesljivosti uporabe navedenih navedb v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi, s čimer se dopolnjujejo obstoječa pravila o označevanju živil, zlasti tista iz Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁴.

⁴ Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L 304, 22.11.2011, str. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj>).

- (4) Zaradi večjega zaupanja in pravičnosti vzdolž verige preskrbe z živilskimi proizvodi bi bilo treba navedbe „pošten“, „pravičen“ **in navedbe, ki imajo enakovreden pomen tem navedbam**, uporabljati le za določitev načinov poslovanja, ki zagotavljajo stabilnost in preglednost v komercialnih odnosih med kmeti in kupci ter oblikovanje cen, ki jih sodelujoči kmetje štejejo za pravične **in donosne**, ter ki podpirajo cilje Združenih narodov za trajnostni razvoj in prispevajo k njim, tudi na način, ki je skladen s Prilogo I k Direktivi (EU) 2024/1760 Evropskega parlamenta in Sveta⁵.
- (5) Navedbo „kratka dobavna veriga“ bi bilo treba uporabljati za določitev načinov poslovanja samo kadar obstaja neposredna povezava med kmeti in potrošniki, ki omogoča neposredne izmenjave informacij o proizvodnem procesu in proizvodu, vključno s komunikacijo na daljavo in/ali prek posrednika **v dobavni verigi, in kadar lahko potrošniki brez težav prepoznajo kmetijska gospodarstva sodelujočih kmetov, na katerih je bila surovina proizvedena**. Ta navedba bi se lahko uporabljala tudi, kadar obstaja tesna povezava med kmeti in potrošniki v geografski bližini drug do drugega, tudi v čezmejnem okviru. **Geografsko bližino bi bilo treba med drugim razumeti kot kratko razdaljo ali kratek potovalni čas, ob upoštevanju geografskih in demografskih posebnosti držav članic**. Taka uporaba navedbe „kratka dobavna veriga“ bo potrošnike spodbudila k plačevanju cen, ki se bodo kmetom pošteno izplačale za proizvodnjo, okrepila podeželska območja in prispevala k razvoju in oživitvi teh območij ter izboljšala preglednost v zvezi s poreklom in proizvodnimi metodami proizvodov. **Uporabljati bi se morala za proizvode, proizvedene na notranjem trgu ali dane nanj**.

⁵ Direktiva (EU) 2024/1760 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 in Uredbe (EU) 2023/2859 (UL L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).

- (6) Da bi se tržni pogoji, spreminjajoča se pričakovanja potrošnikov in napredek pri tržnih standardih in ustreznih mednarodnih standardih bolje odražali, bi bilo treba **na** Komisijo **prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) sprejme akte v zvezi s spremembo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁶ z dodajanjem dodatnih neobveznih navedb, ki so enakovredne navedbi „pošten“ ali „pravičen“, ter z določitvijo pogojev za uporabo neobveznih navedb, ki določajo načine poslovanja v zvezi s pravično porazdelitvijo dodane vrednosti kmetom ter ustvarjanjem in ohranjanjem kratkih dobavnih verig, ob upoštevanju vseh ustreznih mednarodnih standardov in povezanih shem kakovosti. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁷. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov** Evropski parlament in ■ Svet **zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.**

⁶ Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>).

⁷ UL L 123, 12.5.2016, str. 1, http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (7) Čeprav države članice lahko ohranijo ali uvedejo nacionalno pravo, ki določa dodatne zahteve za uporabo neobveznih navedb za načine poslovanja, to pravo ne bi smelo ovirati, omejevati ali preprečevati uporabe teh navedb za proizvode, ki se zakonito proizvajajo ali zakonito tržijo v drugi državi članici.
- (8) Uporaba pisnih pogodb ima ključno vlogo pri odgovornosti gospodarskih subjektov, ozavešča o pomenu tržnih signalov, pomaga pri prilagajanju ponudbe povpraševanju, izboljšuje prenos cen v dobavni verigi, povečuje preglednost ter preprečuje in obravnava nepošteno trgovinske prakse. Pravila o pogodbenih razmerjih v sektorju mleka in mlečnih proizvodov bi bilo zato treba razširiti na proizvode, ki niso le surovo mleko, hkrati pa zagotoviti uskladitev s pravili o pogodbenih razmerjih, ki se uporabljajo za druge kmetijske sektorje. ***Vendar bi morala ta uredba državam članicam omogočati, da gospodarske subjekte izvzamejo iz obveznosti vključitve kazalnikov, indeksov ali metod za izračun končne cene ali revizijske klavzule v njihove pisne pogodbe po posvetovanju z ustreznimi predstavniki kmetov ali ustreznimi medpanožnimi organizacijami, pod pogojem, da je učinke predvidljivosti, preglednosti in prenosa cen mogoče doseči z drugimi sredstvi ali če obveznost vključitve teh elementov ne bi bila ustrezna ali sorazmerna iz drugih utemeljenih razlogov.***

- (9) *Da bi upoštevali razvoj trga in hkrati ohranili učinkovito konkurenco na trgu mleka, je primerno povečati količinske omejitve, ki se uporabljajo za količino surovega mleka, o kateri potekajo kolektivna pogodbeno pogajanja priznanih organizacij proizvajalcev, izraženo kot odstotek celotne proizvodnje Unije in skupnih količin, proizvedenih in dobavljenih v državi članici.*
- (10) Da bi povečali prožnost za države članice in poenostavili postopek za priznavanje organizacij proizvajalcev ter s tem zmanjšali transakcijske stroške in izboljšali učinkovitost, bi morala veljavna pravila omogočati njihovo priznavanje na podlagi enega samega zahtevka, ki zajema več sektorjev *ali* proizvodov, *namesto trenutne zahteve po enem samem zahtevku za vsak posamezni sektor, pod pogojem, da organizacija proizvajalcev izpolnjuje pogoje, ki se uporabljajo za vsak posamezni sektor, za katerega želi pridobiti priznanje.* Poleg tega *lahko* ekološki pridelovalci *uporabijo obstoječe možnosti za* ustanavljanje in priznavanje organizacij proizvajalcev, *da bi okrepili svoje sodelovanje.* Merila za priznavanje organizacij proizvajalcev in njihovih statutov bi morala zahtevati tudi, da so organizacije proizvajalcev ustanovljene na pobudo kmetov, *ki pridelujejo kmetijske rastlinske proizvode, ne glede na to, ali se pri proizvodnih metodah uporabljajo prst ali drugi rastni substrati, na primer v rastlinjakih, ali živinorejske proizvode,* in da se organizacije proizvajalcev nadzorujejo v skladu s pravili, ki *tem* kmetom članom omogočajo, da demokratično nadzorujejo svoje organizacije in njihove odločitve. *Državam članicam bi moralo biti tudi dovoljeno, da odločijo, da lahko tak demokratični nadzor izvajajo ne le kmetje neposredno, temveč tudi njihova združenja, tudi tista v obliki zadrug, če ta združenja nadzorujejo kmetje.* To drugim proizvajalcem, ki niso kmetje, *ki pridelujejo kmetijske proizvode, rastlinske ali živinorejske, kot so prvi predelovalci ali* neproizvajalci, ne bi smelo preprečiti, da se pridružijo organizacijam proizvajalcev.

- (11) Za spodbujanje nadaljnjega trajnostnega razvoja, ki je temeljno načelo Pogodb in prednostni cilj politik Unije, ter za zagotovitev preglednosti, stabilnosti in poštenosti v komercialnih odnosih med kmeti in kupci v celotni dobavni verigi bi morale imeti države članice možnost, da priznajo organizacije proizvajalcev, ki si prizadevajo za posebne cilje z uporabo neobveznih navedb za načine poslovanja, kot sta „pošten“ ali „pravičen“, ali ***navedb, ki imajo enakovreden pomen tem navedbam***, in navedbe „kratka dobavna veriga“.
- (12) Da bi kmetom zagotovili primerno življenjsko raven, izboljšali njihov pogajalski položaj v razmerju do predelovalcev in drugih akterjev v dobavni verigi ter zagotovili pravičnejšo porazdelitev dodane vrednosti vzdolž dobavne verige, bi bilo treba možnost pogajanj o pogodbenih pogojih v imenu njihovih članov, za del ali vso njihovo proizvodnjo, razširiti na nepriznane organizacije proizvajalcev, vključno z zadrugami ***ali drugimi enakovrednimi pravnimi oblikami, priznanimi z nacionalnim pravom, pod pogojem, da izpolnjujejo merila za priznanje, določena na ravni Unije, in sodelujejo v dejavnostih iz Uredbe (EU) št. 1308/2013, vključno s koncentracijo ponudbe in dajanjem proizvodov svojih članov na trg***. Za zagotovitev enake obravnave članov priznanih in nepriznanih organizacij proizvajalcev bi morale za to možnost veljati ustrezne omejitve. Zlasti bi jo bilo treba razširiti le na nepriznane organizacije proizvajalcev, ***ki so pri državi članici vložile zahtevek za priznanje v štirih mesecih od vložitve tega zahtevka ali, če ta država članica v navedenem obdobju ne sprejme nobene odločitve, v petih letih od datuma vložitve svojega zahtevka, razen če država članica medtem zavrne priznanje***.

- (13) Da bi okrepili pogajalski položaj priznanih organizacij proizvajalcev in zagotovili vzdržen razvoj kmetijske proizvodnje, bi bilo treba priznanim združenjem organizacij proizvajalcev omogočiti, da se v imenu svojih članov pogajajo o pogodbenih pogojih, vključno s ceno, za proizvode, ki jih proizvedejo nekateri ali vsi njihovi člani, ***tudi če sami dejansko ne izvajajo gospodarske dejavnosti, pod pogojem, da njihovi člani dejansko izvajajo gospodarsko dejavnost.*** Ta možnost bi morala biti dovoljena pod pogojem, da organizacije, ki so članice teh združenj, niso tudi članice drugega združenja organizacij proizvajalcev in da količina ***proizvoda***, ki ga zajemajo dejavnosti teh združenj, ne presega ***36 %*** celotne nacionalne proizvodnje ***navedenega proizvoda v zadevni državi*** članici. Poleg tega za ohranitev učinkovite konkurence na trgu priznanim združenjem organizacij proizvajalcev prav tako ne bi smelo biti dovoljeno, da se pogajajo o pogodbenih pogojih, kadar ta združenja vključujejo nepriznane organizacije proizvajalcev.

- (14) *Statuti organizacij proizvajalcev od njihovih članov zahtevajo, da članstvo omejijo na eno organizacijo proizvajalcev za kateri koli proizvod, da se vzpostavi stabilnost za organizacijo proizvajalcev, da se prepreči oportunistično ravnanje članov z omejevanjem njihove možnosti, da svoje količine prosto dajo v promet pri različnih organizacijah proizvajalcev, in da se ohrani skladnost pri zastopanju njihovih članov. Hkrati bi proizvajalec moral imeti možnost, da je član različnih organizacij proizvajalcev, če je zadevni proizvod drugačen proizvod kmetijskega gospodarstva. Zato je primerno pojasniti, da je v ustrezno utemeljenih primerih možnih več članstev, če se proizvodi med seboj dovolj razlikujejo, med drugim ob upoštevanju njihovih posebnih značilnosti ali diferenciranih predvidenih končnih uporab.*
- (15) Da kupci ne bi ogrozili pogajalskega položaja organizacij proizvajalcev, bi bilo treba vzpostaviti ustrezne zaščitne ukrepe za stike med kupci in člani takih organizacij proizvajalcev. Čeprav kupci lahko stopijo v stik s člani organizacij proizvajalcev, stik s temi člani ne bi smel ogroziti ciljev organizacij proizvajalcev ali koncentracije ponudbe in dajanja proizvodov na trg, *zlasti kadar se tak neposredni stik s člani organizacij proizvajalcev uporablja za izogibanje skupni strategiji organizacij proizvajalcev.*

- (16) *Da bi okrepili položaj proizvajalcev mleka, zlasti s krepitvijo njihovih organizacij proizvajalcev, je primerno uskladiti pravila o statutih organizacij proizvajalcev in razširiti uporabo teh pravil na organizacije proizvajalcev v sektorju mleka, s čimer bi okrepili demokratično delovanje in preglednost.*
- (17) Medpanožne organizacije imajo pomembno vlogo pri spodbujanju dialoga med akterji v dobavni verigi ter spodbujanju najboljših praks, preglednosti trga, stabilnosti in poštenosti v komercialnih odnosih med kmeti in kupci v celotni dobavni verigi. Zato je primerno, da se na seznam ciljev, ki jih lahko zasleduje priznana medpanožna organizacija, vključi spodbujanje pobud za vključitev neobveznih navedb za načine poslovanja, kot sta „pošten“ ali „pravičen“, ali **navedb, ki imajo enakovreden pomen tem navedbam**, in navedbe „kratka dobavna veriga“.

- (18) Nekatere države članice zahtevajo, da so vse dobave kmetijskih proizvodov na njihovem ozemlju urejene v pisnih pogodbah med zadevnima strankama. Kadar država članica te možnosti ne uporabi, lahko kmetje, organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev zahtevajo uporabo pisnih pogodb. Vendar kmetje in njihova združenja zaradi svojega šibkejšega pogajalskega položaja in strahu pred komercialnimi povračilnimi ukrepi s strani kupcev težko podajo tako zahtevo. Da bi povečali zaupanje, preglednost in učinkovitost v dobavni verigi, **bi morali kmetje, ki delajo na samem začetku verige preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, in njihova združenja**, organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev imeti korist od pisnih pogodb. **Zato bi se pisne pogodbe morale zahtevati, kadar** dobave kmetijskih proizvodov **izvedejo kmetje, ki pridelujejo rastlinske proizvode, ne glede na to, ali se pri njihovih proizvodnih metodah uporablja prst ali drugi rastni substrati, na primer v rastlinjakih, ali živinorejske proizvode na njihovih kmetijskih gospodarstvih, in kadar predelujejo te primarne kmetijske proizvode. Tudi dobave takih proizvodov, ki jih izvedejo združenja kmetov, organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev, ki predelujejo ali tržijo take proizvode za kmete**, bi morale biti urejene v pisni pogodbi.
- (19) Da bi se bolje upoštevali tržni signali in izboljšal prenos cen, bi morale imeti države članice možnost zahtevati uporabo pisnih pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov, vključno z dobavami **s strani drugih gospodarskih subjektov verige** preskrbe z živilskimi proizvodi **ali njim**, in od kupcev zahtevati, da uporabljajo pisne ponudbe za sklenitev pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov. ■

- (20) *Zaradi poenostavitve in zmanjšanja transakcijskih stroškov bi morala ta uredba vključevati nekatera odstopanja od zahtevane uporabe pisnih pogodb ali pisnih ponudb za sklenitev pogodb in državam članicam omogočiti, da nekatere dobave izvamejo iz zahtevane uporabe pisnih pogodb ali pisnih ponudb za sklenitev pogodb. Vendar bi morali kmetje in njihova združenja ohraniti pravico, da zahtevajo pisno pogodbo ali pisno ponudbo za sklenitev pogodbe, kadar take obveznosti ni. Za ohranitev vloge organizacij proizvajalcev in zadrug pri spodbujanju kolektivnih pristopov in čim večjem povečanju dodane vrednosti za njihove člane, s čimer bi se okrepil položaj kmetov v dobavni verigi, se pisna pogodba ne bi smela zahtevati za dobave s strani članov njihovi organizaciji proizvajalcev ali zadrugi, če statut zadevne organizacije proizvajalcev ali zadruge določa pregledna in predvidljiva pravila o prenosu cen, pri čemer se upošteva vpliv na plačilo kmetom.*

- (21) *Da bi državam članicam dali možnost, da upoštevajo nacionalne ali regionalne prakse, bi morala ta uredba državam članicam dovoliti, da proizvode, ki so izpostavljeni sezonskim nihanjem ponudbe ali povpraševanja ali pokvarljivosti, ter proizvode, za katere veljajo tradicionalne ali običajne prodajne prakse, izvzamejo iz zahtevane uporabe pisnih pogodb ali pisnih ponudb za sklenitev pogodb. Poleg tega bi bilo treba državam članicam dovoliti, da po posvetovanju z ustreznimi predstavniki kmetov ali ustreznimi medpanožnimi organizacijami, nekatere proizvode, razen mleka in mlečnih proizvodov, izvzamejo iz obveznosti, da so zanje potrebne pisne pogodbe, če se učinki predvidljivosti, preglednosti in prenosa cen za zadevne proizvode dosežejo na druge načine ali če obveznost, da so za te proizvode potrebne pisne pogodbe ali pisne ponudbe za sklenitev pogodb, za te proizvode iz drugih utemeljenih razlogov ne bi bila ustrezna ali sorazmerna. Ta možnost izvzeta nekaterih proizvodov iz obveznosti, da so zanje potrebne pisne pogodbe, bi morala vključevati tudi možnost izvzeta nekaterih proizvodov iz nekaterih obveznih elementov za take pisne pogodbe. Da bi zaščitili kmete, bi bilo treba jasno določiti primere, v katerih se take izjeme lahko odobrijo.*

- (22) Zahtevano uporabo pisnih pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov in osnovne pogoje za njihovo uporabo bi bilo treba določiti na ravni Unije, hkrati pa zagotoviti, da pravica strank do pogajanj o vseh elementih njihovih pogodb ni omejena bolj, kot je nujno potrebno. ***Kljub temu se državam članicam ne bi smelo preprečiti, da sprejmejo ukrepe za boj proti nepoštenim trgovinskim praksam v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, ki negativno vplivajo na življenjsko raven kmetijske skupnosti, če so taki ukrepi ustrezni in sorazmerni za zagotovitev uresničitve zastavljenega cilja ter so skladni z Direktivo (EU) 2019/633 Evropskega parlamenta in Sveta⁸, vključno z njenim členom 9.***
- (23) Da bi stranke spodbudili, da dosežejo sporazumno rešitev v primeru sporov glede sklenitve ali pregleda pisne pogodbe, bi morale države članice ***zagotoviti, da so strankam na voljo mehanizmi za mediacijo ali primerljivi mehanizmi. Taki mehanizmi bi lahko vključevali obstoječe mehanizme ali nove mehanizme, ki so vzpostavljeni v ta namen. Med drugim lahko vključujejo organizacije, ki zastopajo kmete, medpanožne organizacije, akreditirane zasebne službe za mediacijo ali druge neodvisne organe za reševanje sporov. Ti mehanizmi bi morali biti nepristranski, njihova uporaba pa bi morala biti prostovoljna za pogodbene stranke.*** Države članice bi morale obvestiti Komisijo o mehanizmih ■ , vzpostavljenih na njihovem ozemlju.

⁸ ***Direktiva (EU) 2019/633 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o nepoštenih trgovinskih praksah med podjetji v verigi preskrbe s kmetijskimi in živilskimi proizvodi (UL L 111, 25.4.2019, str. 59, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>).***

- (24) Za lažje delovanje mehanizmov za prenos cen, kadar se končna cena, ki se plača za dobavo kmetijskih proizvodov, izračuna s kombiniranjem različnih dejavnikov, določenih v pogodbi, bi morali ti dejavniki vključevati objektivne kazalnike, indekse ali metode za izračun, ki so strankam lahko razumljivi. Da kmetje ne bi bili prisiljeni sistematično prodajati pod svojimi proizvodnimi stroški, bi morali kazalniki, indeksi in metode za izračun končne cene odražati spremembe tržnih pogojev in ***spremembe zadevnih elementov*** proizvodnih stroškov dobavljenih kmetijskih proizvodov, ***ki vplivajo na plačilo kmetom.***
- (25) Glede na ranljiv pogajalski položaj kmetov in njihovih organizacij, nedavne primere precejšnje nestanovitnosti kmetijskih vhodnih stroškov in tržnih cen ter potrebo po učinkovitejšem prenosu cen v dobavni verigi bi morale pogodbe ***v sektorju mleka***, ki trajajo več kot šest mesecev, ***in pogodbe v drugih kmetijskih sektorjih, ki trajajo več kot dvanajst mesecev***, vključevati revizijsko klavzulo, ki jo lahko sprožijo kmetje ***ali*** njihove organizacije, ***na primer v primeru nepredvidenih okoliščin, kot so ekstremni vremenski dogodki, izbruhi živalskih bolezni, geopolitične napetosti, ali iz katerega koli drugega razloga.*** Taka klavzula bi morala kmetom omogočati, da ■ kadar koli ***po prvih šestih oziroma dvanajstih mesecih*** zahtevajo revizijo njenih elementov in jim omogočati, da jo prekinejo, kadar ni mogoče doseči dogovora ■ . To ne bi smelo posegati v pravico strank, da se pogajata o drugih možnostih za revizijo pogodbe.

- (26) Da bi povečali preglednost pogodb in prispevali k bolj poštenim trgovinskim praksam, bi morale imeti države članice možnost zahtevati registracijo pisnih pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov.
- (27) Nekateri vertikalni in horizontalni pobude za sodelovanje v zvezi s kmetijskimi in živilskimi proizvodi, katerih cilj je uporaba zahtev, ki so strožje od obveznih zahtev, lahko pozitivno vplivajo na cilj skupne kmetijske politike, da se zagotovi primerna življenjska raven kmetijske skupnosti, in na cilj zagotavljanja trajnostnega razvoja Unije. Zato se v posebnih primerih za take pobude ne bi smel uporabljati člen 101(1) PDEU.
- (28) V obdobjih hudih tržnih neravnovesij lahko posebne kategorije skupnih ukrepov zasebnih gospodarskih subjektov prispevajo k stabilizaciji zadevnih sektorjev. ***Taki skupni ukrepi zasebnih gospodarskih subjektov lahko na primer vključujejo umik s trga ali brezplačno razdeljevanje njihovih proizvodov, tudi tako, da jih dajo dobrodelnim organizacijam.*** Za zagotovitev, da imajo zasebni gospodarski subjekti potrebna sredstva za izvajanje teh ukrepov, bi Komisija morala imeti možnost dati na voljo sredstva Unije iz kmetijske rezerve za podporo tem ukrepom. Države članice bi tudi morale imeti možnost, da ***brez odlašanja dodelijo*** dodatna nacionalna sredstva.

- (29) *Komisija v svojem sporočilu z dne 19. februarja 2025 z naslovom „Vizija za kmetijstvo in prehrano“ opozarja, da je živinoreja bistveni del kmetijskega sektorja, konkurenčnosti in kohezije Unije. Trajnostni živinorejski sistemi so ključni za gospodarstvo Unije, za vitalnost podeželskih območij ter za ohranjanje okolja in podeželske krajine. Živinorejski sektor Unije je še posebej ranljiv za različne pretrese in svetovno konkurenco ter mora izpolnjevati visoke proizvodne standarde, ki se na trgu ne povrnejo vedno. V tem okviru je treba v interesu proizvajalcev in potrošnikov Unije priznati naravno sestavo mesa in mesnih proizvodov. Navedbe, povezane z mesom, imajo pogosto kulturni in zgodovinski pomen. Zato je ustrezno zaščititi navedbe, povezane z mesom, da se poveča preglednost na notranjem trgu glede sestave živil in njihove hranilne vrednosti ter zagotovi, da lahko potrošniki sprejemajo informirane odločitve. Taka jasnost je zlasti pomembna za potrošnike, ki iščejo posebno hranilno vrednost, ki je tradicionalno povezana z mesnimi proizvodi. Zato bi morale za namene in v okviru področja uporabe Uredbe (EU) št. 1308/2013 „meso“ pomeniti užitne dele živali.*

- (30) *Poleg tega, kar zadeva kmetijske proizvode iz Priloge I k PDEU in živilske proizvode, ki niso navedeni v navedeni prilogi, bi bilo treba nekatere navedbe rezervirati za proizvode, pridobljene iz mesa, brez poseganja v tehnološke postopke, ki se uporabljajo pri proizvodnji in katerih namen ni v celoti ali delno nadomestiti meso ali katero koli sestavino mesa, ali za proizvode z imenom, v katerem so te navedbe uporabljene v povezavi z besedo ali besedami za poimenovanje živalskih vrst, iz katerih izvira kmetijski proizvod, brez poseganja v uporabo teh navedb za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture, kot so opredeljeni v zakonodajnih aktih Unije o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture. Da bi se upoštevalo, da obstajajo nekateri proizvodi, ki niso pridobljeni iz mesa, katerih natančna narava je jasna zaradi uveljavljene dolgotrajne uporabe in ne povzroča morebitne zmede pri potrošniku, bi bilo treba v členu 78(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 dodati pooblastilo Komisiji za pripravo seznama imen, za katera bi bilo dovoljeno, da se uporabljajo samostojno ali v povezavi z drugimi besedami, in ki upošteva, kako se navedbe uporabljajo v različnih jezikih.*
- (31) Da bi pridelovalcem sladkorne pese omogočili večjo jasnost pogodb in zagotovili usklajen pogodbeni okvir ob upoštevanju posebnosti sektorja sladkorne pese, bi bilo treba odkupne pogoje v pogodbah za dobavo sladkorne pese uskladiti s pogoji za uporabo pisnih pogodb v drugih kmetijskih sektorjih.

- (32) Uredbo (EU) št. 1308/2013 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (33) Za okrepitev položaja kmetov v verigi preskrbe z živilskimi proizvodi bi bilo treba spremeniti nekatere določbe Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta⁹ v zvezi z vrstami obstoječih intervencij v nekaterih sektorjih. Namen teh sprememb je spodbuditi kmete, da postanejo ali ostanejo člani organizacij proizvajalcev ali združenj organizacij proizvajalcev, priznanih na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013, glede na pozitivno vlogo, ki jo imajo organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev pri krepitvi pogajalske moči proizvajalcev. Poleg tega bi bilo treba za zagotovitev učinkovitejše in bolj ciljno usmerjene podpore organizacijam proizvajalcev s strateškimi načrti, ki jih države članice pripravijo v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP), zagotoviti možnost povečanja finančne pomoči Unije za operativne programe v nekaterih sektorjih.

⁹ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

- (34) V nekaterih državah članicah vrednost proizvodnje sadja in zelenjave, ki jo tržijo organizacije proizvajalcev, v primerjavi s skupno vrednostjo proizvodnje sadja in zelenjave ostaja precej pod povprečjem Unije. Med razpoložljivimi finančnimi spodbudami lahko države članice že zagotovijo nacionalno finančno pomoč na podlagi člena 53 Uredbe (EU) 2021/2115 organizacijam proizvajalcev v nekaterih regijah, v katerih je stopnja organiziranosti proizvajalcev precej pod povprečjem Unije. Da bi povečali konkurenčnost, okrepili položaj kmetov v vrednostni verigi in vzpostavili nove organizacije proizvajalcev, bi bilo treba organizacijam proizvajalcev v državah članicah, v katerih je stopnja organiziranosti proizvajalcev tri zaporedna leta pred izvedbo ustreznega operativnega programa nižja od 10 %, odobriti finančno spodbudo v obliki 10-odstotnega povečanja finančne pomoči Unije.
- (35) Da bi olajšali generacijsko pomladitev v kmetijskem sektorju in spodbudili pridružitve novih članov proizvajalcev v organizacije proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave ter v drugih sektorjih iz člena 42, točka (f), Uredbe (EU) 2021/2115, bi bilo treba mladim kmetom in novim kmetom, ki se pridružijo organizaciji proizvajalcev, priznani na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013, dodeliti posebno spodbudo. Zlasti bi morale biti mogoče povečati finančno pomoč Unije za **20 odstotnih točk** za odhodke, povezane z naložbami v prostorih mladih kmetov ali novih kmetov, ki se **prvič** pridružijo priznani organizaciji proizvajalcev.

- (36) Glede na ponavljanje slabih vremenskih razmer, naravnih nesreč, bolezni rastlin in napadov škodljivcev v zadnjih letih se je izkazalo za koristno, da lahko organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev sredstva, vključno s finančno pomočjo Unije v okviru operativnega sklada, preusmerijo v intervencije, potrebne za odpravo posledic takih dogodkov. Zato je treba pod določenimi pogoji zagotoviti možnost, da se finančna pomoč Unije iz **člena 52(1), člena 62, člena 65(1) ter člena 68** Uredbe (EU) 2021/2115 poveča s 50 % na 70 % dejansko nastalih odhodkov.
- (37) Da bi podprli vzpostavitev vrst intervencij v drugih sektorjih iz člena 42, točka (f), Uredbe (EU) 2021/2115, bi bilo treba državam članicam od 1. januarja 2025 omogočiti dodatno prožnost, da prilagodijo dodelitev sredstev tem sektorjem. Države članice bi zato morale imeti možnost uporabiti do 6 % svojih dodeljenih sredstev za neposredna plačila, ***po tem ko se ocenijo posledice za raven dohodkovne podpore.***

- (38) Uredbo (EU) 2021/2115 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (39) Za zagotovitev, da se sredstva Unije iz kmetijske rezerve lahko dajo na voljo državam članicam za podporo skupnim ukrepom zasebnih gospodarskih subjektov v obdobjih hudih tržnih neravnovesij, bi bilo treba možnost uporabe kmetijske rezerve razširiti na podporo skupnim ukrepom, kadar Komisija odloči, da se pravila o konkurenci za te ukrepe ne uporabljajo.
- (40) Uredbo (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰ bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

¹⁰ Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

- (41) Da bi imeli udeleženci na trgu dovolj časa za prilagoditev in da bi Komisija lahko ocenila obstoječe nacionalne sheme in prakse, bi bilo treba uporabo pravil v zvezi z rezervacijo neobveznih navedb „pošten“ in „pravičen“ in ***navedb, ki imajo enakovreden pomen tem navedbam***, ter navedbe „kratke dobavne verige“ odložiti na dve leti od datuma začetka veljavnosti te uredbe. ***Podobno*** bi bilo treba uporabo navedenih pravil odložiti na ***dve leti*** od datuma začetka veljavnosti te uredbe, da bi lahko gospodarski subjekti svoja pogodbeno razmerja prilagodili novim pravilom o pisnih pogodbah ***in da bi lahko organizacije proizvajalcev v sektorju mleka prilagodile njihove statute. Poleg tega bi bilo treba uporabo opredelitev in rezerviranih poimenovanj za meso in mesne proizvode odložiti na tri leta od datuma začetka veljavnosti te uredbe, da se udeležencem na trgu omogoči, da prilagodijo svoje tržne strategije. Vendar bi bilo treba dovoliti, da se proizvodi, ki so bili proizvedeni ali uvoženi v skladu s pravili, ki so se uporabljala pred datumom začetka uporabe novih pravil o poimenovanju, še naprej tržijo največ šest let od datuma začetka veljavnosti te uredbe ali do datuma porabe zalog, kar koli nastopi prej –***

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Spremembe Uredbe (EU) št. 1308/2013

Uredba (EU) št. 1308/2013 se spremeni:

I

(1) v členu 75(3) se točka (j) nadomesti z naslednjim:

„(j) kraj kmetovanja in/ali porekla;“;

(2) člen 78 se spremeni:

(a) odstavek 1 se spremeni:

(i) točka (a) se nadomesti z naslednjim:

„(a) vse sektorje, v katerih se proizvajajo užitni deli živali, zlasti sektorje govejega in telečjega mesa, prašičjega mesa, ovčjega in kozjega mesa ter perutninskega mesa;“;

(ii) točka (d) se črta;

(b) v odstavku 3 se doda naslednji pododstavek:

„V zvezi z delom Ia, točka 3, Priloge VII se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 227 za dopolnitev te uredbe z odobritvijo odstopanj, ki dovoljujejo uporabo poimenovanj, rezerviranih za proizvode, pridobljene iz mesa, za druge proizvode, katerih natančna narava je jasna zaradi uveljavljene dolgotrajne uporabe, ki ne povzroča morebitne zmede pri potrošniku.“;

(3) v delu II, naslov II, poglavje I, oddelek 1, se vstavi naslednji pododdelek:

„Pododdelek 3a

Uporaba neobveznih navedb za proizvode v vseh sektorjih iz člena 1(2)

Člen 88a

Neobvezne navedbe za načine poslovanja

1. Navedba ‚pošten‘ ali ‚pravičen‘ ali navedbe, **ki imajo enakovreden pomen tem navedbam**, se lahko same ali v kombinaciji z drugimi navedbami uporabljajo ■ na oznaki, pri predstavitvi, v reklamnem gradivu ali na trgovinskih dokumentih, povezanih s proizvodom iz sektorjev iz člena 1(2), ki se daje na trg, **če** se te navedbe uporabljajo za obveščanje kupcev o obstoječih načinih organizacije proizvodnje, distribucije ali dajanja na trg, katerih **cilj** je **zagotoviti** vsaj ■ naslednje:

- (a) stabilnost, ***tudi s pogodbami med proizvajalci in kupci***, preglednost v odnosih med kmeti in kupci vzdolž dobavne verige ***ter preglednost informacij o sodelujočih kmetih***;
- (b) ceno za svoje proizvode, ki jo sodelujoči kmetje štejejo za pravično ***in donosno, ter***
- (c) skupne pobude za uresničevanje enega ali več ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, ***ki zlasti prispevajo k razvoju podeželskih skupnosti, predvsem s spodbujanjem kolektivnih organizacij kmetov, ki se upravljajo demokratično.***

Za namene točke (b) prvega pododstavka se lahko pri ceni upoštevajo ***ustrezni razpoložljivi podatki o proizvodnih stroških.***

- 2. Navedba ‚kratka dobavna veriga‘ se lahko sama ali v kombinaciji z drugimi navedbami uporablja na oznaki, pri predstavitvi, v reklamnem gradivu ali na trgovinskih dokumentih, povezanih s proizvodom iz sektorjev iz člena 1(2), ki se daje na trg, pod pogojem, da ***lahko potrošniki brez težav prepoznajo kmetijska gospodarstva sodelujočih kmetov, na katerih je bila surovina proizvedena, navedba pa se*** uporablja za obveščanje kupcev o obstoječih načinih organizacije proizvodnje, distribucije ali dajanja na trg, ki ***zagotavljajo naslednje:***

- (a) neposredno povezavo med kmetom in končnim potrošnikom proizvoda, ***po potrebi z enim posrednikom***, ali
- (b) tesno povezavo ■ med kmetom in končnim potrošnikom proizvoda, z ***omejenim številom posrednikov, ter kadar so kmet, posredniki in končni potrošnik proizvoda v geografski bližini drug do drugega.***

■

- 3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 227 ***za spremembo te uredbe, tako da se*** v odstavku 1 tega člena dodajo navedbe, ki so enakovredne navedbi ‚pošten‘ ali ‚pravičen‘, kadar se take enakovredne navedbe uporabljajo na trgu za obveščanje kupcev o načinih poslovanja iz odstavka 1 tega člena, ***in za dopolnitev te uredbe z določitvijo dodatnih pravil ali določitvijo pogojev za uporabo odstavkov 1 in 2 tega člena ob upoštevanju vseh ustreznih mednarodnih standardov in povezanih shem certifikacije kakovosti.***
- 4. Države članice lahko sprejmejo ali ohranijo nacionalna pravila, ki določajo dodatne pogoje poleg pogojev iz odstavka 1, točke (a), (b) in (c), ter odstavka 2, točki (a) in (b), za uporabo navedb iz teh odstavkov. Taka pravila ne prepovedujejo, omejujejo ali ovirajo uporabe navedb iz teh odstavkov za proizvode, ki se zakonito proizvajajo ali tržijo v drugi državi članici pod pogoji iz teh odstavkov.

5. Ta člen ne posega v pravila iz Uredbe (EU) št. 1169/2011.“;

(4) člen 148 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 148

Pogodbena razmerja v sektorju mleka in mlečnih proizvodov

1. Oddaja mleka in mlečnih proizvodov v Uniji, ki jo kmetje, ***vključno z združenji kmetov, ali*** organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev zagotovijo predelovalcem, zbiralcem, distributerjem ali trgovcem na drobno, mora biti urejena s pisno pogodbo med temi strankami.

Obveznost iz prvega pododstavka se uporablja le za naslednje:

- (a) kmete, ki proizvajajo surovo mleko na svojih kmetijskih gospodarstvih, ali predelujejo surovo mleko, proizvedeno na njihovem kmetijskem gospodarstvu, v mleko in mlečne proizvode;***
- (b) združenja kmetov, organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev, ki predelujejo ali tržijo proizvode iz točke (a).***

Taka pisna pogodba mora izpolnjevati pogoje iz odstavkov 4 in 8.

Po posvetovanju z ustreznimi predstavniki kmetov ali medpanožnih organizacij, priznanih v skladu s členom 163(1), lahko države članice odločijo, da vključitev kazalnikov, indeksov ali metod za izračun končne cene iz odstavka 4, točka (c)(i), druga alineja, tega člena ni obvezna in da za oddajo ne veljajo zahteve iz odstavka 4, točka (c)(iii), kar zadeva revizijsko klavzulo, če je mogoče za zadevno mleko ali mlečne proizvode kako drugače doseči učinke predvidljivosti, preglednosti in prenosa cen, ali da obveznost vključitve elementov iz odstavka 4, točka (c)(i), druga alineja, tega člena, in odstavka 4, točka (c)(iii), tega člena, kar zadeva revizijsko klavzulo, za te proizvode iz drugih utemeljenih razlogov ne bi bila ustrezna ali sorazmerna.

V tem členu ‚zbiralec‘ pomeni podjetje, ki izvaja prevoz surovega mleka od kmeta ali drugega zbiralca do predelovalca surovega mleka ali drugega zbiralca, pri čemer se lastništvo nad surovim mlekom vsakič prenese.

2. Države članice se prav tako lahko odločijo, da:
 - (a) se oddaja mleka in mlečnih proizvodov, ki jo zagotovijo **gospodarski subjekti, ki jih odstavek 1 ne zajema, oziroma se zagotovi takim gospodarskim subjektom**, uredi s pisno pogodbo;

- (b) **■** je pisna ponudba za sklenitev pogodbe za oddajo mleka in mlečnih proizvodov *obvezna*.

V zvezi s pisnimi ponudbami za sklenitev pogodbe iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka se lahko zadevna država članica odloči, da tako ponudbo pripravijo prvi kupci mleka in mlečnih proizvodov ali kmet, vključno z združenjem kmetov, ali organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev.

Pogodbe iz točke (a) prvega pododstavka tega odstavka ali ponudbe za sklenitev pogodbe iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka morajo izpolnjevati pogoje iz odstavkov 4 in 8.

3. Države članice *zagotovijo, da so pogodbenim strankam na voljo* mediacija *ali primerljivi mehanizmi, vključno z obstoječimi mehanizmi. Taki mehanizmi so prostovoljni za pogodbene stranke in so nepristranski*, da zajemajo primere, kadar ni *vzajemno sprejemljive* pogodbe iz odstavkov 1 in 2 ali, kadar obstaja pogodba iz odstavkov 1 in 2, za *revizijo* te pogodbe. *Ti mehanizmi lahko vključujejo predstavnike organizacij kmetov.*

Države članice obvestijo Komisijo o mehanizmih *iz prvega pododstavka tega odstavka, ki so na voljo* na njihovem ozemlju.

4. Pogodba ali ponudba za sklenitev pogodbe iz odstavkov 1 in 2:
- (a) se pripravi pred oddajo;
 - (b) se pripravi v pisni obliki, ***vključno z elektronsko obliko***, in
 - (c) vsebuje zlasti naslednje elemente:
 - (i) ceno, ki se plača za oddajo ter je:
 - nespremenljiva in določena v pogodbi ali
 - izračunana s kombiniranjem različnih dejavnikov, določenih v pogodbi, ki vključujejo objektivne kazalnike, indekse ali metode za izračun končne cene, ki so lahko dostopni in razumljivi ter odražajo spremembe tržnih pogojev in ***spremembe zadevnih elementov*** proizvodnih stroškov, ***ki vplivajo na plačilo kmetom***, dobavljene količine in kakovost ali sestavo oddanega mleka ali mlečnih proizvodov; v ta namen lahko države članice določijo kazalnike, ***ki se lahko objavijo na spletu za uporabo v pogodbah*** v skladu z objektivnimi merili na podlagi študij o proizvodnji in verigi preskrbe z živilskimi proizvodi, ***ali ob upoštevanju objektivnih podatkov iz virov, kot so medpanožne organizacije, opazovalnica EU za agroživilsko verigo (AFCO), ali katerih koli ustreznih objektivnih podatkov, ki so na voljo***; pogodbene stranke se lahko sklicujejo na te kazalnike ali katere koli druge kazalnike;

- (ii) količino surovega mleka ali kakovost in količino mleka ali mlečnih proizvodov, ki jih je treba oddati, in časovni razpored takih oddaj;
 - (iii) trajanje pogodbe, ki se lahko sklene za določen čas ali za nedoločen čas s klavzulo o odpovedi ter, v primeru pogodbe z minimalnim trajanjem več kot šest mesecev, z revizijsko klavzulo, ki jo lahko sproži kmet, ***vključno z združenjem kmetov, ali*** organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev;
 - (iv) podrobnosti o plačilnih rokih in postopkih, ***vključno z uporabo kakršnih koli znižanj, o katerih se dogovorita stranki;***
 - (v) načine zbiranja ali oddaje mleka ali mlečnih proizvodov in
 - (vi) pravila, ki se uporabljajo v primeru višje sile.
5. Z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 se pisna pogodba ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe ne zahteva v naslednjih primerih:
- (a) zadevno mleko ali mlečne proizvode odda član organizacije proizvajalcev ali zadruga organizaciji proizvajalcev ali zadrugi, katere član je, pod pogojem, da statut te organizacije proizvajalcev ali zadruga ali pravila in odločitve, ki so predvideni v tem statutu ali iz njega izhajajo, ***določajo vnaprej znana pregledna in demokratično sprejeta pravila za metode za določanje cene mleka ali mlečnih proizvodov, ki jih oddajajo ti člani, ob upoštevanju vpliva na plačilo kmetom, ter plačilne roke in postopke;***

- (b) oddaja se opravi brezplačno ali v okviru odprodaje mleka ali mlečnih proizvodov, ki niso več primerni za prodajo.
6. Države članice se lahko odločijo, da se pisna pogodba ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe ne zahteva v enem ali več od naslednjih primerov:
- (a) *prvi kupec mleka ali mlečnih proizvodov je mikro- ali malo podjetje v smislu Priporočila 2003/361/ES;*
 - (b) *skupna vrednost oddaje ali oddaj, o katerih se dogovorita stranki, ne presega zgornje meje, ki jo določi zadevna država članica in ki ne sme biti višja od 10 000 EUR;*
 - (c) *sklenitev pogodbe in plačilo za mleko ali mlečne proizvode se izvede ob oddaji;*
 - (d) oddaja se nanaša na mleko ali mlečne proizvode, ki so izpostavljeni sezonskim nihanjem ponudbe ali povpraševanja ali pokvarljivosti, ali
 - (e) oddaja se nanaša na mleko ali mlečne proizvode, za katere veljajo tradicionalne ali običajne prodajne prakse.

■

7. Kadar se na podlagi odstavka 5, **točka** (b), ali odstavka 6 pisna pogodba ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe ne zahteva, lahko kmet, **vključno z združenjem kmetov, ali** organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev zahteva, da se za vsako oddajo predelovalcu, distributerju, trgovcu na drobno ali zbiralcu mleka ali mlečnih proizvodov sklene pisna pogodba med strankama ali poda pisna ponudba za sklenitev pogodbe. Taka pogodba ali ponudba za sklenitev pogodbe mora izpolnjevati pogoje iz odstavka 4 in odstavka 8, prvi pododstavek.
8. Stranki se prosto pogajata o vseh elementih pogodb za oddajo mleka ali mlečnih proizvodov, sklenjenih med kmeti, **vključno z združenji kmetov, ali** organizacijami proizvajalcev ali združenji organizacij proizvajalcev in zbiralci, predelovalci, distributerji ali trgovci na drobno, vključno z elementi in njihovimi sestavnimi deli iz odstavka 4, točka (c).

Države članice lahko določijo eno ali več od naslednjega:

- (a) v zvezi s pisnimi pogodbami iz odstavka 1:
- (i) obveznost strank, da se dogovorijo o razmerju med dano količino oddanega mleka ali mlečnih proizvodov in ceno, ki se plača za to oddajo;

- (ii) minimalno trajanje pogodbe, ki mora biti vsaj šest mesecev in ne sme škodovati pravilnemu delovanju notranjega trga;
- (b) v zvezi s pisnimi ponudbami za sklenitev pogodb iz odstavka 2, prvi pododstavek, točka (b), obveznost, da pisna ponudba za sklenitev pogodbe vključuje minimalno trajanje pogodbe, določeno v nacionalnem pravu, ki pa mora biti vsaj šest mesecev in ki ne sme škodovati pravilnemu delovanju notranjega trga.

Kmetje, ***vključno z združenji kmetov, ali*** organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev lahko pisno zavrnejo minimalno trajanje, ki ga določijo države članice na podlagi drugega pododstavka.

- 9. Države članice lahko zahtevajo, da kupec mleka ali mlečnih proizvodov registrira pisne pogodbe iz odstavka 1 za oddajo zadevnega mleka ali mlečnih proizvodov s strani kmeta, ***vključno z združenjem kmetov, ali*** organizacijo proizvajalcev ali združenjem organizacij proizvajalcev, zbiralcu, predelovalcu, distributerju ali trgovcu na drobno na njihovem ozemlju.

10. Države članice, ki uporabljajo možnosti iz odstavkov 1, 2, 6, 8 in 9, Komisijo uradno obvestijo o tem, kako se te možnosti uporabljajo.
11. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi določi ukrepe, potrebne za enotno uporabo odstavkov 4 in 5 tega člena, ter ukrepe v zvezi z uradnimi obvestili držav članic v skladu z odstavkom 10 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 229(2).“;

(5) v členu 149(2) se točka (c) nadomesti z naslednjim:

„(c) pod pogojem, da so za to posamezno organizacijo proizvajalcev izpolnjeni vsi od naslednjih pogojev:

- (i) količina surovega mleka, o kateri se tako pogaja, ne presega 7 % celotne proizvodnje Unije;**

- (ii) *količina surovega mleka, o kateri se tako pogaja in ki je proizvedena v kateri koli posamezni državi članici, ne presega 36 % celotne nacionalne proizvodnje te države članice ter*
- (iii) *količina surovega mleka, o kateri se tako pogaja in ki je oddana v kateri koli posamezni državi članici, ne presega 36 % celotne nacionalne proizvodnje te države članice;“;*

(6) člen 152 se spremeni:

(a) odstavek 1 se spremeni:

(i) točka (a) se nadomesti z naslednjim:

„(a) jih sestavljajo proizvajalci *v posameznem sektorju* iz člena 1(2) in jih nadzorujejo kmetje, ki so njihovi člani in *pridelujejo kmetijske proizvode, rastlinske ali živalorejske*, v skladu s členom 153(2), točka (c). *Priznanje se lahko odobri za enega ali več posameznih sektorjev iz člena 1(2) pod pogojem, da organizacija proizvajalcev izpolnjuje pogoje za priznanje za vse sektorje.*

Države članice se lahko odločijo, da lahko nadzor kmetov, ki so člani iz te točke, izvajajo združenja kmetov, ki pridelujejo kmetijske proizvode, rastlinske ali živalorejske, pod pogojem, da ta združenja nadzorujejo ti kmetje.“;

(ii) v točki (b) se uvodni stavek nadomesti z naslednjim:

„(b) so ustanovljene na pobudo kmetov, **ki pridelujejo kmetijske proizvode, rastlinske ali živalorejske**, in opravljajo vsaj eno od naslednjih dejavnosti:“; ■

(iii) točka (c)(vi) se nadomesti z naslednjim:

„(vi) spodbujanje in zagotavljanje tehnične pomoči za uporabo proizvodnih standardov, izboljšanje kakovosti proizvodov, razvijanje proizvodov z zaščiteno označbo porekla, zaščiteno geografsko označbo ali z nacionalnim znakom kakovosti, ter izvajanje pobud za spodbujanje kratkih dobavnih verig ali uporabe neobveznih navedb iz člena 88a;“;

(b) v odstavku 1a se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„1a. Z odstopanjem od člena 101(1) PDEU lahko organizacija proizvajalcev, priznana na podlagi odstavka 1 tega člena, ali organizacija proizvajalcev, vključno z zadrugo ***ali katero koli drugo enakovredno pravno obliko, priznano z nacionalnim pravom***, ki je ***zaprošila za priznanje in je*** država članica ***še ni*** priznala kot organizacijo proizvajalcev, če izpolnjuje zahteve iz odstavka 1 tega člena in člena 154 te uredbe, načrtuje proizvodnjo, optimizira proizvodne stroške, daje na trg in se v imenu svojih članov pogaja za sklenitev pogodb za dobavo celotne ali dela skupne proizvodnje kmetijskih proizvodov svojih članov. ***Taka organizacija proizvajalcev lahko uporabi to odstopanje v obdobju iz člena 154(4), točka (a), te uredbe ali, če država članica do konca tega obdobja ni sprejela nobene odločitve glede zahtevka za priznanje, v obdobju petih let od datuma vložitve zahtevka za priznanje, razen če se zadevna država članica odloči zavrniti to priznanje.***“;

- (c) v odstavku 1b se za prvim pododstavkom vstavi naslednji pododstavek:

„Kadar združenje organizacij proizvajalcev, ki je priznано na podlagi člena 156(1), ne izpolnjuje pogojev iz odstavka 1a, drugi pododstavek, točki (a) in (b), tega člena, vendar njegovi člani izpolnjujejo te pogoje, lahko to združenje opravlja tudi dejavnosti iz odstavka 1a, prvi pododstavek, tega člena pod pogojem da:

- (a) so bili njegovi člani priznani v skladu z odstavkom 1 tega člena;
- (b) njegovi člani niso člani drugega priznanega združenja organizacij proizvajalcev, *kar zadeva proizvode, ki jih zajemajo dejavnosti iz odstavka 1a, prvi pododstavek, tega člena, in*

I

- (c) količina *proizvoda*, ki ga zajemajo dejavnosti iz prvega pododstavka odstavka 1a tega člena, ne presega **36 %** celotne nacionalne proizvodnje *tega proizvoda v zadevni državi članici*.“;

(7) člen 153 se spremeni:

(a) v odstavku 1 se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) so člani le ene organizacije proizvajalcev za kateri koli proizvod kmetijskega gospodarstva, pri čemer se kateri koli proizvod nanaša na proizvode, ki se med seboj dovolj razlikujejo, zlasti na podlagi njihovih značilnosti ali predvidene končne uporabe;

vendar lahko države članice odstopajo od tega pogoja v ustrezno utemeljenih primerih, kadar imajo člani proizvajalci dva ločena proizvodna obrata, ki se nahajata na različnih geografskih območjih.“;

(b) v odstavku 2 se točka (c) nadomesti z naslednjim:

*„(c) pravila, ki kmetom članom, ki **pridelujejo kmetijske proizvode, rastlinske ali živalorejske**, omogočajo da demokratično nadzorujejo svojo organizacijo in njene odločitve ter njene računovodske izkaze in proračune;“;* ■

(c) odstavek 2a se nadomesti z naslednjim:

„2a. V statutu organizacije proizvajalcev se lahko določi možnost, da so člani v neposrednem stiku s kupci, pod pogojem, da tak neposredni stik ne ogroža ciljev organizacije proizvajalcev, ***vključno s koncentracijo ponudbe in dajanjem proizvodov na trg s strani organizacije proizvajalcev. Koncentracija ponudbe in dajanje proizvodov na trg se štejeta za zagotovljena, če se organizacija proizvajalcev pogaja o bistvenih elementih prodaje, kot so cena, kakovost in obseg, ter jih opredeli. Statut organizacije proizvajalcev, ki omogoča neposreden stik med člani in kupci, lahko vključuje mehanizme notranjega nadzora in preprečevanja, s katerimi se zagotovi, da tak stik nima negativnega vpliva na cilje organizacije proizvajalcev, vključno s koncentracijo ponudbe. “;***

(d) odstavek 3 *se črta*;

(8) v členu 157(1), točka (c), se doda naslednja točka:

„(xvii) spodbujanje uporabe neobveznih navedb iz člena 88a.“;

(9) člen 168 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 168

Pogodbena razmerja

1. Dobave kmetijskih proizvodov v Uniji iz sektorja, navedenega v členu 1(2), razen mleka in mlečnih proizvodov ter sladkorja, ki jih kmetje, ***vključno z združenji kmetov, ali*** organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev zagotovijo predelovalcem, distributerjem ali trgovcem na drobno, morajo biti urejene s pisno pogodbo med zadevnima strankama.

Obveznost iz prvega pododstavka se uporablja le za naslednje:

- (a) kmete, ki pridelujejo kmetijske proizvode, rastlinske ali živinorejske, ali predelujejo take proizvode, ki so bili pridelani na njihovih kmetijskih gospodarstvih;***
- (b) združenja kmetov, organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev, ki predelujejo ali tržijo proizvode iz točke (a).***

Taka pisna pogodba mora izpolnjevati pogoje iz odstavkov 4 in 8.

2. Države članice se prav tako lahko odločijo, da:
- (a) se dobava kmetijskih proizvodov, ki jo zagotovijo **gospodarski subjekti, ki jih odstavek 1 ne zajema, oziroma se zagotovi takim gospodarskim subjektom**, uredi s pisno pogodbo;
 - (b) **■** je pisna ponudba za sklenitev pogodbe za dobavo kmetijskih proizvodov **obvezna**.

*V zvezi s pisnimi ponodbami za sklenitev pogodbe iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka se lahko zadevna država članica odloči, da tako ponudbo pripravijo prvi kupci kmetijskih proizvodov ali kmet, vključno z združenjem kmetov, ali organizacija proizvajalcev ali **združenje** organizacij proizvajalcev.*

Pogodbe iz točke (a) prvega pododstavka tega odstavka ali ponudbe za sklenitev pogodbe iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka morajo izpolnjevati pogoje iz odstavkov 4 in 8.

3. Države članice **zagotovijo, da so pogodbenim strankam na voljo** mediacija **ali primerljivi mehanizmi, vključno z obstoječimi mehanizmi**. Taki mehanizmi so **prostovoljni za pogodbene stranke in so nepristranski**, da zajemajo primere, kadar ni **vzajemno sprejemljive** pogodbe iz odstavkov 1 in 2 ali, kadar obstaja pogodba iz odstavkov 1 in 2, za **revizijo** te pogodbe. Ti mehanizmi **lahko vključujejo predstavnike organizacij kmetov**.

Države članice obvestijo Komisijo o mehanizmih **iz prvega pododstavka tega odstavka, ki so na voljo** na njihovem ozemlju.

4. Pogodba ali ponudba za sklenitev pogodbe iz odstavkov 1 in 2:

- (a) se pripravi pred dobavo;
- (b) se pripravi v pisni obliki, ***vključno z elektronsko obliko***, in
- (c) vsebuje zlasti naslednje elemente:
 - (i) ceno, ki se plača za dobavo ter je:
 - nespremenljiva in določena v pogodbi ali
 - izračunana s kombiniranjem različnih dejavnikov, določenih v pogodbi, ki vključujejo objektivne kazalnike, indekse ali metode za izračun končne cene, ki so lahko dostopni in razumljivi ter odražajo spremembe tržnih pogojev in ***spremembe zadevnih elementov*** proizvodnih stroškov, ***ki vplivajo na plačilo kmetom***, dobavljene količine in kakovost ali sestavo dobavljenih kmetijskih proizvodov; v ta namen lahko države članice določijo kazalnike, ***ki se lahko objavijo na spletu za uporabo v pogodbah*** v skladu z
■ objektivnimi merili na podlagi študij o proizvodnji in verigi preskrbe z živilskimi proizvodi, ***ali ob upoštevanju objektivnih podatkov iz virov, kot so medpanožne organizacije, opazovalnica EU za agroživilsko verigo (AFCO), ali katerih koli ustreznih objektivnih podatkov, ki so na voljo***; pogodbene stranke se lahko sklicujejo na te kazalnike ali katere koli druge kazalnike;

- (ii) količino in kakovost zadevnih kmetijskih proizvodov, ki se lahko dobavijo ali jih je treba dobaviti, in časovni raspored takih dobav;
- (iii) trajanje pogodbe, ki se lahko sklene za določen čas ali za nedoločen čas s klavzulo o odpovedi ter, v primeru pogodb z minimalnim trajanjem več kot **dvanajst** mesecev, z revizijsko klavzulo, ki jo lahko sproži **■** kmet, **vključno z združenjem kmetov, ali** organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev;
- (iv) podrobnosti o plačilnih rokih in postopkih, **vključno z uporabo kakršnih koli znižanj, o katerih se dogovorita stranki;**
- (v) načine zbiranja ali dobave kmetijskih proizvodov in
- (vi) pravila, ki se uporabljajo v primeru višje sile.

5. Z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 se pisna pogodba ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe ne zahteva v naslednjih primerih:
- (a) zadevne kmetijske proizvode dobavi član organizacije proizvajalcev ali zadruga organizaciji proizvajalcev ali zadrugi, katere član **je**, pod pogojem, da statut te organizacije proizvajalcev ali zadruga ali pravila in odločitve, ki so v njem predvideni ali iz ■ njega izhajajo, **določajo vnaprej znana pregledna in demokratično sprejeta pravila za metode za določanje cene proizvodov, ki jih dobavljajo ti člani, ob upoštevanju vpliva na plačilo kmetom, ter plačilne roke in postopke;**
 - (b) dobava se opravi brezplačno ali v okviru odprodaje proizvodov, ki niso več primerni za prodajo.

6. Države članice se lahko odločijo, da se pisna pogodba ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe ne zahteva v enem ali več od naslednjih primerov:

- (a) *prvi kupec kmetijskih proizvodov je mikro- ali malo podjetje v smislu Priporočila 2003/361/ES;*
- (b) *skupna vrednost dobave ali dobav, o katerih se dogovorita stranki, ne presega zgornje meje, ki jo določi zadevna država članica [] in ki ne sme biti višja od 10 000 EUR;*

[]
- (c) *dobava in plačilo zadevnih kmetijskih proizvodov se izvedeta hkrati ali – iz utemeljenih razlogov – najkasneje v treh delovnih dneh;*
- (d) dobava se nanaša na kmetijske proizvode, ki so izpostavljeni sezonskim nihanjem ponudbe ali povpraševanja ali pokvarljivosti;
- (e) dobava se nanaša na kmetijske proizvode, za katere veljajo tradicionalne ali običajne prodajne prakse;

(f) dobava se nanaša na kmetijske proizvode za katere država članica po posvetovanju z ustreznimi predstavniki kmetov ali z medpanožnimi organizacijami, priznanimi za zadevne sektorje v skladu s členom 158(1), meni, da so bili za te proizvode doseženi učinki predvidljivosti, preglednosti in prenosa cen iz določb iz odstavkov 1 in 4 tega člena ali da obveznost predložitve pisnih pogodb ali pisnih ponudb za sklenitev pogodb ne bi bila ustrezna ali sorazmerna za te proizvode iz drugih utemeljenih razlogov.

7. Kadar se na podlagi odstavka 5, **točka** (b), ali odstavka 6 pisna pogodba ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe ne zahteva, lahko kmet, **vključno z združenjem kmetov, ali** organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev zahteva, da se za katero koli dobavo kmetijskih proizvodov predelovalcu, distributerju ali trgovcu na drobno sklene pisna pogodba med strankama ali pisna ponudba za sklenitev pogodbe. Taka pogodba ali ponudba za sklenitev pogodbe mora izpolnjevati pogoje iz odstavka 4 in odstavka 8, prvi pododstavek.

8. Stranke se prosto pogajajo o vseh elementih pogodb za dobavo kmetijskih proizvodov, sklenjenih med kmeti, ***vkjučno z združenji kmetov, ali*** organizacijami proizvajalcev ali združenji organizacij proizvajalcev in predelovalci, distributerji ali trgovci na drobno, vključno z elementi in njihovimi sestavnimi deli iz odstavka 4, točka (c).

Države članice lahko določijo eno ali več od naslednjega:

- (a) v zvezi s pisnimi pogodbami iz odstavka 1:
 - (i) obveznost strank, da se dogovorijo o razmerju med dano količino dobavljenih kmetijskih proizvodov in ceno, ki se plača za to dobavo;
 - (ii) minimalno trajanje pogodbe, ki mora biti vsaj šest mesecev in ne sme škodovati pravilnemu delovanju notranjega trga;
- (b) v zvezi s pisnimi ponodbami za sklenitev pogodb iz odstavka 2, prvi pododstavek, točka (b), obveznost, da pisna ponudba vključuje minimalno trajanje pogodbe, določeno v nacionalnem pravu, ki pa mora biti vsaj šest mesecev in ne sme škodovati pravilnemu delovanju notranjega trga.

Kmetje, ***vključno z združenji kmetov, ali*** organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev lahko pisno zavrnejo minimalno trajanje, ki ga določijo države članice na podlagi drugega pododstavka.

9. Države članice lahko zahtevajo, da kupec kmetijskih proizvodov registrira pisne pogodbe iz odstavka 1 ***za*** dobavo zadevnih kmetijskih proizvodov s strani kmeta, ***vključno z združenjem kmetov, ali*** organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev predelovalcu, distributerju ali trgovcu na drobno na njihovem ozemlju.
10. Države članice, ki uporabljajo možnosti iz odstavkov 2, 6, 8 in 9, Komisijo uradno obvestijo o tem, kako se te možnosti uporabljajo.
11. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi določi ukrepe, potrebne za enotno uporabo odstavkov 4 in 5 tega člena, ter ukrepe v zvezi z uradnimi obvestili držav članic v skladu z odstavkom 10 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 229(2).“;

(10) člen 210a se spremeni:

(a) odstavek 3 se spremeni:

(i) točka (a) se nadomesti z naslednjim:

„(a) okoljskim ciljem, vključno z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, trajnostni rabi in varstvu krajine, vode in tal, tudi z namakalnimi sistemi, prehodu na krožno gospodarstvo, vključno z zmanjšanjem živilskih odpadkov in recikliranjem hranil iz živalskega gnojila v organska gnojila ali za proizvodnjo energije, ter preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, kot tudi varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov;“;

(ii) se dodajo naslednje točke:

- „(d) podpiranju ekonomske sposobnosti preživetja malih kmetij, ki so pretežno odvisne od družinskega dela, s standardnim prihodkom, kot je opredeljen v členu 2, točka 8, Uredbe Sveta (ES) št. 1217/2009*, ki ne presega 100 000 EUR;
- (e) privabljanju in podpiranju mladih pridelovalcev kmetijskih proizvodov ali
- (f) izboljšanju delovnih in varnostnih pogojev v kmetijskih ali predelovalnih dejavnostih.

I

* Uredba Sveta (ES) št. 1217/2009 z dne 30. novembra 2009 o vzpostavitvi mreže za podatke o trajnostnosti kmetij (UL L 328, 15.12.2009, str. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj>).“;

(b) odstavek 6 se nadomesti z naslednjim:

„Proizvajalci iz odstavka 1 lahko od 8. decembra 2023 Komisijo zaprosijo za mnenje o združljivosti dogovorov, sklepov in usklajenih ravnanj iz odstavka 1 v zvezi z izvajanjem standardov trajnostnosti, katerih namen je prispevati k enemu ali več ciljem iz odstavka 3, točke (a), (b) in (c), s tem členom.

Proizvajalci iz odstavka 1 lahko od ... [dve leti od datuma začetka veljavnosti te uredbe o spremembi] Komisijo zaprosijo za mnenje o združljivosti dogovorov, sklepov in usklajenih ravnanj iz odstavka 1 v zvezi z izvajanjem standardov trajnostnosti, katerih namen je prispevati k enemu ali več ciljem iz odstavka 3, točke (d), (e) in (f), s tem členom.

Komisija vlagatelju pošlje svoje mnenje v štirih mesecih po prejemu popolne vloge.

Če Komisija kadar koli po izdaji mnenja ugotovi, da pogoji iz odstavkov 1, 3 in 7 tega člena niso več izpolnjeni, razglasi, da se za zadevni dogovor, sklep ali usklajeno ravnanje v prihodnje uporablja člen 101(1) PDEU, in o tem ustrezno obvesti proizvajalce.

Komisija lahko spremeni vsebino mnenja na lastno pobudo ali na zahtevo države članice, zlasti če je vlagatelj podal netočne informacije ali zlorabil mnenje.“;

■

(11) v členu 222 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Komisija lahko v obdobjih hudega neravnovesja na trgih sprejme izvedbene akte, s katerimi določi, da se člen 101(1) PDEU ne uporablja za sporazume in odločitve kmetov, združenj kmetov ali združenj teh združenj ali priznanih organizacij proizvajalcev, združenj priznanih organizacij proizvajalcev in priznanih medpanožnih organizacij iz katerega koli sektorja iz člena 1(2) te uredbe, pod pogojem, da takšni sporazumi in odločitve ne ogrožajo pravičnega delovanja notranjega trga, so namenjeni izključno stabilizaciji zadevnega sektorja in spadajo v eno ali več naslednjih kategorij:

(a) umik s trga ali brezplačna distribucija njihovih proizvodov;

■

- (b) predelava in obdelava;
- (c) skladiščenje s strani zasebnih gospodarskih subjektov;
- (d) ukrepi skupne promocije;
- (e) sporazumi o zahtevah glede kakovosti;
- (f) skupni nakup vložkov, potrebnih za preprečevanje širjenja škodljivcev in bolezni živali in rastlin v Uniji, ali vložkov, potrebnih za odpravo posledic naravnih nesreč v Uniji;
- (g) začasno načrtovanje proizvodnje, ob upoštevanju posebne narave proizvodnega ciklusa.

Kadar Komisija sprejme izvedbene akte v skladu s prvim pododstavkom tega odstavka, se lahko odloči, da podporo Unije iz kmetijske rezerve iz člena 16 Uredbe (EU) 2021/2116 da na voljo zadevnim državam članicam. S takšno finančno podporo se ***brez odlašanja*** zagotovijo sredstva, potrebna za izvajanje teh sporazumov in odločitev s strani zadevnih gospodarskih subjektov.

Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih določi področje uporabe odstopanja iz prvega pododstavka tega odstavka, in ob upoštevanju odstavka 3, obdobje, za katero se odstopanje uporablja, ter po potrebi znesek kmetijske rezerve, dodeljen zadevni državi članici na podlagi drugega pododstavka tega odstavka.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 229(2).“;

(12) v členu 222a se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Komisija lahko odloči, za katere kmetijske sektorje od tistih iz člena 1(2) se vzpostavijo observatoriji Unije za trge. Komisija lahko posebej razlikuje med ekološko in neekološko proizvodnjo v teh observatorijih.“;

I

(13) v Prilogi VII se vstavi naslednji del:

„DEL Ia

Poimenovanja mesa in mesnih proizvodov

1. V tem delu ‚meso‘ pomeni užitne dele živali, ki spadajo na področje uporabe te uredbe.
2. V tem delu ‚mesni proizvodi‘ pomeni proizvode, pridobljene iz mesa, pri čemer se razume, da se smejo dodati snovi, ki so potrebne za njihovo proizvodnjo, pod pogojem, da se te snovi ne uporabljajo za delno ali popolno nadomestitev katere koli sestavine mesa. To ne posega v uporabo navedbe ‚meso‘ za proizvode, ki jih zajema pravo Unije o skupni ureditvi trgov za ribištvo in akvakulturo.
3. Kar zadeva proizvode iz Priloge I k PDEU in živilske proizvode, ki niso naštet v navedeni prilogi, razen proizvodov, ki jih zajema pravo Unije o skupni ureditvi trgov za ribištvo in akvakulturo, ter drugih proizvodov, navedenih v delegiranem aktu, sprejetem na podlagi člena 78(3), drugi pododstavek, te uredbe se izraz ‚meso‘ in naslednji izrazi rezervirajo za mesne proizvode in proizvode z imenom, v katerem se v povezavi z besedo ali besedami za poimenovanje živalskih vrst, iz katerih izvira kmetijski proizvod, na vseh stopnjah trženja uporabljajo naslednji izrazi:

- (a) *goveje meso;*
- (b) *telečje meso;*
- (c) *prašičje meso;*
- (d) *perutninsko meso;*
- (e) *piščančje meso;*
- (f) *puranje meso;*
- (g) *račje meso;*
- (h) *gosje meso;*
- (i) *jagnječje meso;*
- (j) *bravina;*
- (k) *ovčje meso;*
- (l) *kozje meso;*

- (m) krača;*
- (n) file;*
- (o) šimbas;*
- (p) potrebušina;*
- (q) ledja;*
- (r) rebra;*
- (s) pleče;*
- (t) bočnik;*
- (u) zarebrnica;*
- (v) perut;*
- (w) prsi;*
- (x) stegno;*
- (y) prsi s spodnjim delom plečeta;*

(z) *bržola;*

(aa) *T-kost;*

(ab) *križ;*

(ac) *slanina;*

(ad) *zrezek;*

(ae) *jetra.*

4. *Zlasti se izraz ‚meso‘ in izrazi iz točke 3 tega dela ne uporabljajo za poimenovanje živil, ki so sestavljena, pridobljena ali proizvedena iz celičnih ali tkivnih kultur iz živali, rastlin, mikroorganizmov, gliv ali alg, v smislu Uredbe (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta*.*
5. *Izraz ‚meso‘ in navedbe iz točke 3 se lahko uporabljajo v kombinaciji za poimenovanje mesnih proizvodov. Lahko se uporabijo tudi v povezavi z eno ali več besedami za poimenovanje sestavljenih proizvodov, pri katerih noben del ne nadomesti in tudi ni namenjen nadomestitvi katere koli sestavine mesa ter pri katerih je meso bistveni del tako glede količine kot značilnih lastnosti proizvoda.*

■

* *Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (UL L 327, 11.12.2015, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/2283/oj>).“;*

(14) Priloga X se spremeni:

(a) v točki I se točki 1 in 2 nadomestita z naslednjim:

- „1. Dobavne pogodbe se sklenejo v pisni obliki za določeno količino sladkorne pese pred njeno dobavo.
2. Dobavne pogodbe se lahko sklenejo za več let. V primeru pogodb z minimalnim trajanjem, ki je več kot ***dvanajst*** mesecev, pogodba vključuje revizijsko klavzulo, ki jo lahko sproži kmet, ***vključno z združenjem kmetov, ali*** organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev.“;

- (b) v točki II, točka 2, se doda naslednji odstavek:

„Cena se izračuna s kombiniranjem različnih dejavnikov, določenih v pogodbi, ki vključujejo objektivne kazalnike, indekse ali metode za izračun končne cene, ki so lahko dostopni in razumljivi ter odražajo spremembe tržnih pogojev in ***spremembe zadevnih elementov*** proizvodnih stroškov, ***ki vplivajo na plačilo kmetom***, dobavljene količine in kakovost ali sestavo dobavljene sladkorne pese. V ta namen lahko države članice določijo kazalnike v skladu z objektivnimi merili, ki temeljijo na študijah o proizvodnji in verigi preskrbe z živilskimi proizvodi, ***ali ob upoštevanju objektivnih podatkov iz virov, kot so medpanožne organizacije, opazovalnica EU za agroživilsko verigo (AFCO), ali katerih koli ustreznih objektivnih podatkov, ki so na voljo. Ti kazalniki se lahko objavijo na spletu za uporabo v pogodbah.*** Pogodbene stranke *se* lahko sklicujejo na te kazalnike ali katere koli druge kazalnike. ■ ;“

- (c) v točki III se doda naslednji odstavek:

„Dobavne pogodbe vsebujejo pravila, ki se uporabijo v primeru višje sile.“;

- (d) vstavi se naslednja točka:

„TOČKA IXa

Države članice lahko od podjetja za proizvodnjo sladkorja zahtevajo, da pred dobavo sladkorne pese registrira pisne dobavne pogodbe.“

Člen 2

Spremembe Uredbe (EU) 2021/2115

Uredba (EU) 2021/2115 se spremeni:

(1) člen 52 se spremeni:

(a) odstavek 3 se spremeni:

(i) točka (e) se nadomesti z naslednjim:

„(e) organizacije proizvajalcev tržijo manj kot 20 % proizvodnje sadja in zelenjave v državi članici. Ta tržna stopnja se izračuna za vsako leto trajanja operativnega programa kot vrednost proizvodnje sadja in zelenjave, ki so jo v zadevni državi članici pridobile in tržile organizacije proizvajalcev, priznane na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013, v obdobju, ki ustreza referenčnemu obdobju iz delegiranih aktov, sprejetih na podlagi člena 45, točka (c), (vrednost tržne proizvodnje), deljena s skupno vrednostjo proizvodnje sadja in zelenjave, pridobljene v tej državi članici v istem obdobju;“;

(ii) ■ doda se naslednja točka:

„(i) organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev izvaja operativni program v državi članici, v kateri je stopnja organiziranosti proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave tri zaporedna leta pred izvedbo operativnega programa nižja od 10 %; stopnja organiziranosti se izračuna kot vrednost proizvodnje sadja in zelenjave, ■ ki je bila pridobljena v zadevni državi članici in so jo tržile organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev, priznana na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013, *in sicer v treh zaporednih letih pred izvedbo operativnega programa (stopnja organiziranosti)*, deljena s skupno vrednostjo proizvodnje sadja in zelenjave, pridobljene v tej državi članici *v istem obdobju.*“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„5a. Petdesetodstotna omejitev iz odstavka 1 tega člena se poveča na **70 %** za odhodke, povezane s cilji iz člena 46, točka (a), (b) ali (c), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) odhodki so vezani na naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva iz člena 47(1), točka (a), ki jih izvedejo mladi kmetje ali novi kmetje, ki se *prvič* pridružijo organizaciji proizvajalcev, priznani na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013 ■ ;

(b) naložbe iz točke (a) se izvajajo v prostorih takih mladih kmetov ali novih kmetov v okviru njihovega prvega operativnega programa ***ali v treh letih po datumu, ko so se ti mladi kmetje ali novi kmetje pridružili organizaciji proizvajalcev.*** ■ “;

(c) doda se naslednji odstavek:

„7. ■ Petdesetodstotna omejitev iz odstavka 1 se poveča na 70 % dejanskih odhodkov, nastalih v danem letu za operativne programe, ki jih izvajajo organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev in ki so jih v tem letu prizadele slabe vremenske razmere, naravne nesreče, bolezni rastlin ali napadi škodljivcev, ki jih opredelijo države članice, ***pod pogojem, da se povečanje odobri le, kadar izgube presežejo prag najmanj 30 % povprečne letne proizvodnje organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev v predhodnem triletnem obdobju ali triletnega povprečja v predhodnem petletnem obdobju, pri čemer sta izvzeti najvišja in najnižja vrednost.*** ■ “;

(2) v členu 62 se vstavi naslednji odstavek:

„4. Petdesetodstotna omejitev iz odstavka 2 se poveča na 70 % dejanskih odhodkov, nastalih v danem letu za operativne programe, ki jih izvajajo organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev in ki so jih v tem letu prizadele slabe vremenske razmere, naravne nesreče, bolezni rastlin ali napadi škodljivcev, ki jih opredelijo države članice, pod pogojem, da se povečanje odobri le, kadar izgube presežejo prag najmanj 30 % povprečne letne proizvodnje organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev v predhodnem triletnem obdobju ali triletnega povprečja v predhodnem petletnem obdobju, pri čemer sta izvzeti najvišja in najnižja vrednost.“;

(3) v členu 65(1) se doda naslednja točka:

„(e) 70 % dejanskih odhodkov, nastalih v danem letu za operativne programe, ki jih izvajajo organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev in ki so jih v tem letu prizadele slabe vremenske razmere, naravne nesreče, bolezni rastlin ali napadi škodljivcev, ki jih opredelijo države članice, pod pogojem, da se povečanje odobri le, kadar izgube presežejo prag najmanj 30 % povprečne letne proizvodnje organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev v predhodnem triletnem obdobju ali triletnega povprečja v predhodnem petletnem obdobju, pri čemer sta izvzeti najvišja in najnižja vrednost.“;

(4) v členu 68 se vstavi naslednji odstavek:

„2a. Smiselno se uporabljata člen 52(3), točke (a) do (d), (f), (g) in (h), ter člen 52(5a) **in (7).**“;

(5) v členu 88 se odstavek 7 nadomesti z naslednjim:

„7. Države članice lahko od 1. januarja 2025 spremenijo svoje odločitve iz odstavka 6 tega člena v okviru zahtevka za spremembo svojih strateških načrtov SKP v skladu s členom 119 in se lahko odločijo, da do 6 % svojih dodeljenih sredstev za neposredna plačila iz Priloge V, po potrebi po odbitku dodeljenih sredstev za bombaž iz Priloge VIII, porabijo za vrste intervencij v drugih sektorjih iz naslova III, poglavje III, oddelek 7.

Znesek, ki je enak odstotku dodeljenih sredstev držav članic za neposredna plačila iz prvega pododstavka tega odstavka ter ki se za določeno proračunsko leto uporablja za vrste intervencij v drugih sektorjih, se šteje za dodeljena sredstva držav članic za proračunsko leto za vrste intervencij v drugih sektorjih.“

Člen 3

Sprememba Uredbe (EU) 2021/2116

V členu 16(1), drugi pododstavek, Uredbe (EU) 2021/2116 se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) izredne ukrepe na podlagi členov 219, 220, 221 in 222 Uredbe (EU) št. 1308/2013.“

Člen 4

Prehodni ukrepi

Proizvodi, ki ne ustrezajo poimenovanjem iz dela Ia Priloge VII k Uredbi (EU) št. 1308/2013 in so bili proizvedeni v Uniji ali uvoženi vanjo pred datumom začetka uporabe navedenih pravil o poimenovanju, se lahko še naprej dajejo na trg do porabe zalog teh proizvodov ali največ do ... [šest let od datuma začetka veljavnosti te uredbe o spremembi], kar koli nastopi prej.

Člen 5

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 1, *točke 3, 4, 7(d), 9 in 14*, se začne uporabljati ■ od ... [dve leti *od datuma začetka veljavnosti te uredbe o spremembi*].

Člen 1, *točka 13*, se začne uporabljati od ... [tri leta *od datuma začetka veljavnosti te uredbe o spremembi*].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V ...,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica